
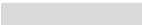

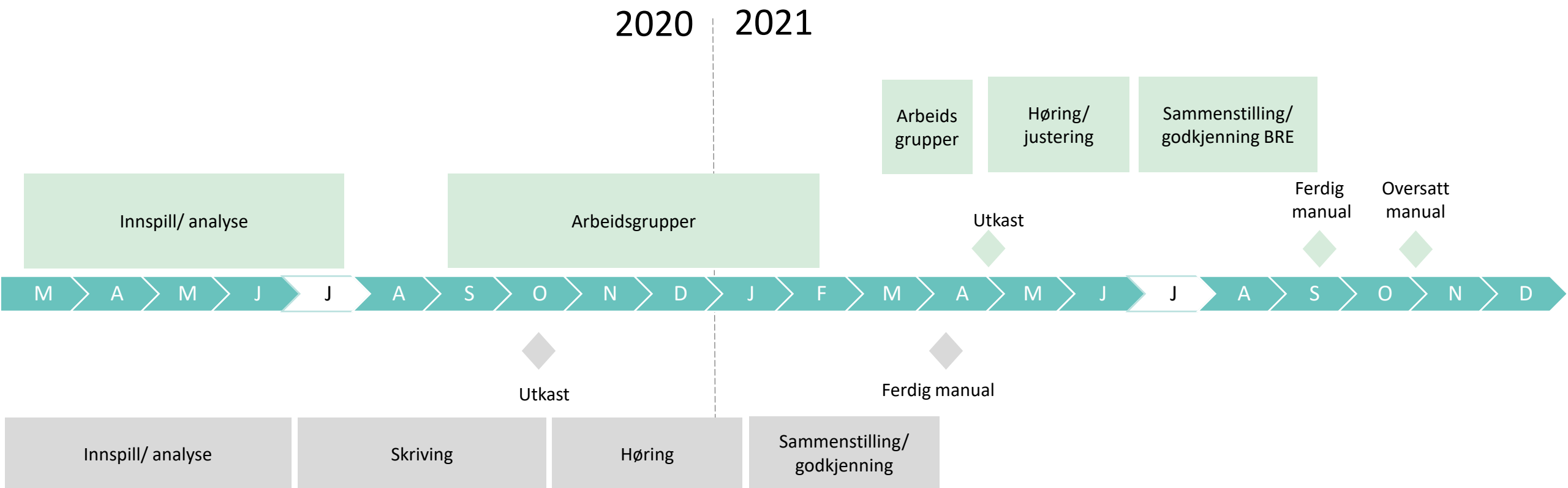
Oppsummering innspillsrunde BREEAM-NOR 2021

GRØNN BYGGALLIANSE

Tidsplan BREEAM-NOR 2021

 = BREEAM-NOR 2021
 = BREs plan INC v6

Ca 500 deltakere på innspillsmøter

- Godt engasjement
- Mange innspill
- Oppsummert i innspillsrapport

Innspillsrunde	Antall deltakere
SRG-møte nov 2019	14
SRG-møte feb 2020	13
AP/revisorsamling nov 2019	205
AP/revisorsamling mai 2020	120
Boligforum	6
Eiendomsutviklere Rogaland	8
Eiendomsutviklere	8
KEM-utvalget EBA	10
Finansforum	2
Materialforum 1	53
Materialforum 2	36
Grønt Ekspertforum	5
Ariktektbedriftene	3
Offentlige aktører	3
Produsenter - spørreundersøkelse	13
Prosjekterende	8
Prosjektledere/ prosjekteringsledere	4
Sum	511

Spørreundersøkelser med noen standard spørsmål

- Hvilke kvaliteter mener du en BREEAM—sertifisering gir?
- Hvilke av følgende utfordringer eller problemer ser du ved en BREEAM—sertifisering?
- Hvilke kvaliteter mener du et bærekraftig bygg må ha?
- Velg de fem viktigste av svaralternativene

BREEAM-NOR som sertifiseringsordning

Viktigste funn og endringsbehov:

- Spørreundersøkelsene viser at sunt inn klima og lavt klimagassutslipp oppfattes som to av de viktigste kvalitetene innen bærekraft. Dette bør gis ekstra oppmerksomhet ved oppdateringen av manualen.
- Sertifiseringsnivåene Pass, Good og Very Good regnes som overkommelige. Excellent krever mer innsats, og Outstanding er krevende. Ettersom Very Good er for de 25 % beste og Excellent er for de 10 % beste, tyder dette på at kravene til disse nivåene bør strammes inn.
- Mange påpeker at dokumentasjonskravene i BREEAM er krevende. Samtidig tyder tilbakemeldingene på at en av styrkene til BREEAM-NOR er at dokumentasjonskravene er tydelige og absolutte. Dette blir en viktig avveining i videre arbeid.
- Ulik tolkning av kravene og vanskelig teknisk språk er en utfordring som mange påpeker. Den britiske BREEAM-manualen har gjort mange forenklinger som kan brukes som inspirasjon.
- Vi bør vurdere å gi innovasjonspoeng for poengkombinasjoner for å få mønstergyldig nivå slik som BREEAM UK 2018 har.
- **Områder som bør bevares som de er**
 - Helhetlig tilnærming. Mange bærekraftselementer dekkes i BREEAM-NOR. Dette må bevares.
 - Gir en sikkerhet for faktisk kvalitet som er viktig.
 - En solid sertifiseringsordning som anerkjennes av eiendoms- og finansnæringen og dermed gir fordeler. Må fortsatt være robust fremover.

Ledelse (Man)

Viktigste funn og endringsbehov

- Man 01 gir prinsipper for god ledelsespraksis, men påbegynnes for sent. Emnet oppleves ikke som verdifullt.
- Bør det gis poeng for vurdering av endringsbehov? FutureBuilts kriterier for sirkulære bygg gir mulig metode.
- Det er en utfordring å avgrense AP-rollen og bruke ressursen klokt i prosjektet. Det kan føre til økte kostnader. Det er behov for å definere rollen tydeligere.
- Man 02 gir mulighet for å gjøre gode konsept- og materialvalg med livsløpsperspektiv på kostnader. For få prosjekter går for emnet. Hovedbegrunnelsen er at man ser liten verdi i en slik øvelse. Muligens kan det hjelpe å gjøre analysen tidligere i prosessen med mer byggherreinvolvering.
- Man 02: Vi bør se på poenget for rapportering av investeringskostnader.
- Ledelseskrav til entreprenør i Man 03 bør omfatte krav til fossilfri eller utslippsfri byggeplass. Forbud mot fossil byggtørk og byggvarme fra 2022 gjør at dette muligens kan være minstekrav, i hvert fall for de øverste sertifiseringsnivåene. Oslo kommunes kriterier for planprosess kan brukes som utgangspunkt.
- Bygnings- og boligveileder i Man 04 oppleves som lite nyttig. Man ser ikke hvorfor dette ikke kan dekkes av FDV-dokumentasjon for øvrig. Det er behov for å vurdere formatet og innholdet i veilederen.
- **Områder som bør bevares som de er**
 - Minstekrav til idriftssetting og overtakelse i Man 04 er positivt og bør fortsette.
 - Miljøledelse hos entreprenør bidrar positivt og bør beholdes i Man 03.

Helse og innemiljø (Hea)

Viktigste funn og endringsbehov

- Dagslysvurdering er viktig, men vanskelig å oppnå.
- Plan for inneluftkvalitet er velkjent, men det påpekes at dokumentasjon er tidkrevende.
- Krav til utslipp er godt innarbeidet, men dokumentasjonsarbeidet er tidkrevende.
- Positivt med poeng med naturlig ventilasjon, men usikkerhet om den kan forenes med TEK.
- Hea 06 Sikker atkomst har mange krav og virker kompleks på mange.

Områder som bør bevares som de er

- Krav til utsyn oppleves som tydelige.
- Krav til emisjoner er viktige og bør beholdes.

Energi (Ene)

Viktigste funn og endringsbehov

- Mange prosjekter tar mange poeng på Ene 01. Behov for innstramming av kravene og bedre harmonisering med dagens energimerke. Vurdere minstekrav fra Very Good-nivå.
- Vurdere om effektutjevning og plusshus skal gi poeng.
- Vurdere å se energibruk og klimagassutslipp i sammenheng slik den britiske og nederlandske manualen gjør.
- Vurdere om energiberegninger i større grad bør baseres på reelle data og være mer tilpasset bygningen.
- Tilbakemelding om at Ene 02 noen ganger fører til for komplisert målerstruktur. Boliger melder om utfordringer med å finne energimålere som passer. Ingen boligprosjekter tar poeng på Ene 02.
- Ene 05–08 handler om utstyr og vil bli endret i ny manual. Bør oppdateres med ny teknologi og nye standarder.
-
- **Områder som bør bevares som de er**
- Koblingen til energimerkeordningen i Ene 01 er logisk og tolkes greit.
- Ene 03 Utebelysning er lett forståelig.

Transport (Tra)

Viktigste funn og endringsbehov

- Tra 02 Avstand til servicetilbud bør oppdateres.
- Tra 03 Alternative transportformer gir merverdi til bygget, men kravene bør strammes inn.
- Tra 04: Vurdere å flytte fokus fra bilparkering til smarte bildelingsløsninger.
- Nyttien ved mobilitetsplan i Tra 05 oppleves som lav selv om planlegging av transportløsninger ses på som viktig.
- Tra 06 Hjemmekontor bør revideres, slik at det oppleves som mer relevant.
-
- **Områder som bør bevares som de er**
- Ingen identifisert

Vann (Wat)

Viktigste funn og endringsbehov

- Det er en utfordring å argumentere for hvorfor man skal spare vann, særlig for boligprosjekter.
- Den britiske manualen har strammet inn kravene til poeng i Wat 01. Må ha noe lavere volum for å få poeng. Kan vurdere å stramme inn BREEAM-NOR.
- Gråvanns- og regnvannsanlegg er fortsatt ukjent teknologi og ikke brukt i BREEAM-prosjekter.
- I den engelske manualen er formålet med Wat 04 å redusere vannforbruk til ikke-sanitært forbruk. Ikke bare vanningsutstyr og bilvask. Det gjør emnet mer relevant.
- **Områder som bør bevares som de er**
- Ingen identifisert

Ressurser (Res) – Tidligere Mat og Wst

Viktigste funn og endringsbehov

- Mange ønsker strengere minstekrav på klima, for eksempel klimagassregnskap.
- Det bør vurderes om en tiltaksliste kan være et minstekrav eller gir poeng.
- Reduksjon av klimagassutslipp fra materialer er viktig og bør gis flere poeng i BREEAM-NOR.
- Sirkulærøkonomi bør dekkes bedre i BREEAM-NOR.
- BREEAM bør tilpasses nye regler og planer fra EU.
- Den nederlandske manualen har flere interessante metoder som bør vurderes, men den internasjonale manualen vil ta tak i de fleste tiltakene.
- Det bør vurderes om FutureBUILTS kriteriesett kan danne grunnlaget for minstekrav for de øverste sertifiseringsnivåene.
- Avfallsminimering må belønnes.
- Kildesorteringskriteriene er for enkle og må strammes inn.
- Kravene til EPD-er må strammes inn ettersom det er såpass mange EPD-er tilgjengelig.
- Det må kunne sjekkes i BREEAM at prinsipper for sirkulær byggetvikling er ivarettatt gjennom emner og krav.
- **Områder som bør bevares som de er**
- Wst 03 om avfallssortering i driftsfasen fungerer etter hensikten og kan videreføres.

Arealbruk og økologi (LE)

Viktigste funn og endringsbehov

- Vurdere om metoden for vurdering av tomt med økologisk verdi bør samordnes bedre med Miljødirektoratets metode.
- Se på flere sider av økologi-begrepet: vannveier, lokalklimatiske hensyn m.m.
- Emnene kan i større grad henge sammen eller slås sammen.
- Vurdere minstekrav til økologi for de høyere sertifiseringsnivåene.
- Økologens ansvar og involvering burde defineres bedre.
- LE 05 oppfattes som omfattende. Ingen prosjekter får full score her.
- **Områder som bør bevares som de er**
- Ingen

Forurensing (Pol)

Viktigste funn og endringsbehov

- Poengene i Pol 01 kuldemedier tas sjelden i forhold til de andre emnene.
- Pol 02: Forskriften om forbud mot oppvarming med mineralolje i bygg tilsier at NOx-utslipp fra nybygg sannsynligvis vil være mindre vesentlig i fremtiden. Det bør vurderes om emnet fortsatt er aktuelt.
- Definisjonen av sikkerhetsbelysning og kravene til dette i Pol 04 bør bli tydeligere.
- **Områder som bør bevares som de er**
- Pol 02 NOx-utslipp, Pol 04 Reduksjon av lysforurensing og Pol 05 Støydemping oppfattes som enkle å forstå. Hvis de skal endres, må man beholde tydeligheten.

Robusthet (Resilience) – nytt kapittel

Viktigste funn og endringsbehov

- Når det gjelder BREs definisjon av begrepet Robusthet, må kapitlet utvides med nye emner og kriterier som favner hele begrepet, for eksempel cyberangrep.
- BREEAM-NOR har ikke emnet Wst 05 Adaptation to climate change. Det vil inngå i det nye Robusthet-kapitlet og gir mer fokus på klimarisiko.
- Avrenningskravene i Pol 03 i den nederlandske manualen kan være en inspirasjon på tydeligere og/eller strengere krav til overvannshåndtering.
- Finans Norge har laget et godt verktøy for vurdering av klimarisiko som kan brukes som underlag.
- Klima 2050s arbeid på tiltak for å fuktsikre bygg kan eventuelt benyttes som grunnlag for en vurdering av endrede krav i Mat 05 Robust konstruksjon og Hea 09 Fuktsikre bygg.
- Ettersom klimapåvirkning spenner over et stort felt, kan man vurdere å gi poeng for kombinasjoner av kriterier fra flere emner slik som i BREEAM International 2016 under Wst 05 Adaptation to climate change.
- Klimarisikoanalyse: Den nederlandske manualen gir gode prinsipper for vurderinger under emnet Mat 05.
- **Områder som bør bevares som de er**
- Ingen identifisert

BREEAM-NOR i byggeprosessen

Viktigste funn og endringsbehov:

- Generelt er de fleste enige om at BREEAM gjør det lettere å bestille, kontrollere og levere miljøkvaliteter i bygg. Noen mener at dokumentasjonsprosessen er for omfattende og ønsker større grad av digitalisering.
- Mange mener at BREEAM burde tilrettelegge for miljøvurderinger i tidlige faser for å oppnå bedre kontroll på leveranse og kostnader.
- Noen innspill understreker at BREEAM AP må plasseres sentralt i prosjekteringen for å unngå at BREEAM blir en parallell prosess. Om mulig er det en fordel om også prosjektledere har vært igjennom BREEAM AP-kurs. Det er også ønskelig at en og samme AP følger hele prosjektet, og at personen har fokus på prosess og ikke så mye på fag.
- Flere pekte på at AP-er og revisorer tolker manualen ulikt og dette skaper usikkerhet i prosjektet.
- De fleste er enige i at BREEAM gir større fokus på kvalitet og en ryddig prosess som resulterer i mindre feil på byggeplassen og mindre klager og reklamasjon i etterkant.
- **Områder som bør bevares som de er**
- Ekstern kontroll med valgte løsninger og dokumentasjon gir bedre troverdighet og større motivasjon for å strekke seg litt lengere.